

Огляд

Внутрішньодержавні і транскордонні перекази за підсумками 2014 року

Аналітичні дані щодо діяльності в Україні впродовж 2014 року систем переказу коштів, створених резидентами та нерезидентами

Inter-state and cross-border money transfers by the 2014 results

Analytical data on the operation of residents' and nonresidents' money transfer systems in 2014 in Ukraine

Системи переказу коштів дають змогу надійно та зручно переказати кошти як у межах країни, так і за кордон. В Україні впродовж 2014 року працювали понад сорок систем переказу коштів, створених резидентами та нерезидентами. Відправити або отримати грошовий переказ в Україні фізичні особи можуть, звернувшись до банку, небанківської фінансової установи або до УДППЗ “Укрпошта”, які є учасниками внутрішньодержавних і міжнародних систем переказу коштів. Перелік усіх систем переказу коштів, за допомогою яких можна надіслати й отримати гроші в Україні, а також їхніх учасників розміщено на сторінці Офіційного інтернет-представництва Національного банку України в розділі “Платіжна система”.

Money transfer systems make it possible to safely and comfortably transfer money as within the country so abroad. During 2014, more than 40 money transfer systems created by residents and nonresidents operated in Ukraine. Natural persons can transmit or get a money transfer in Ukraine, having applied to a bank, nonbank financial institution or the Ukrainian State Enterprise of Posts “Ukrposhta” (USEP “Ukrposhta”), which are the members of the inter-state and international money transfer systems. The list of all the money transfer systems, through which users can send and get money in Ukraine, as well as of their members is available on the webpage of the Official Website of the National Bank of Ukraine in the “Payment System” section.

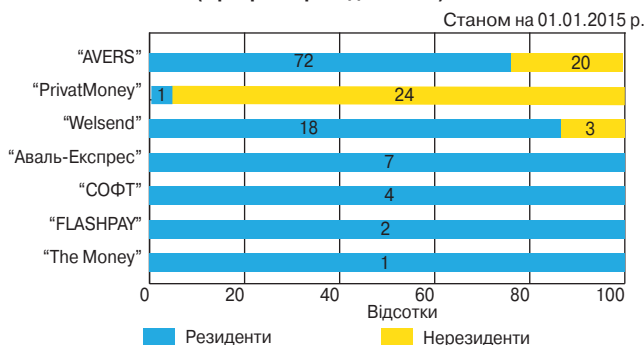
I. СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ, СТВОРЕНІ РЕЗИДЕНТАМИ

Упродовж 2014 року Національним банком України видано свідоцтва трьом новим системам переказу коштів, з яких дві системи, створені банками України, – “FLASHPAY” (ПАТ “Банк “Фамільний”) і “The Money” (ПАТ “КБ “Фінансова ініціатива”) та одна внутрішньодержавна система переказу коштів “ОМП”, створена небанківською фінансовою установою ТОВ “ФК “ОМП-2013”.

Таким чином, станом на 01.01.2015 р. Національним банком України погоджено правила **тринадцяти** платіжних систем, сім із яких створені банками України:

- “AVERS” (АТ “Банк “Фінанси та кредит”, м. Київ);
- “PrivatMoney” (ПАТ “КБ “Приватбанк”, м. Дніпропетровськ);
- “СОФТ” (ПАТ “Укрсоцбанк”, м. Київ);
- “Аваль-Експрес” (АТ “Райффайзен-банк “Аваль”, м. Київ);
- “Welsend” (АБ “Укргазбанк”, м. Київ);
- “FLASHPAY” (ПАТ “Банк “Фамільний”, м. Київ);
- “The Money” (ПАТ “КБ “Фінансова ініціатива”, м. Київ);
- шість систем, створених **небанківськими** установами України:
 - “Поштовий переказ” (УДППЗ “Укрпошта”, м. Київ);
 - “ІнтерПейСервіс” (ПАТ “Запоріжжв’язоксервіс”, м. Запоріжжя);
 - “Фінансовий світ” (ТОВ “Українська платіжна система”, м. Київ);
 - “24NONSTOP” (ТОВ “Ай Ті Фінанс”, м. Київ);
 - “ГлобалМані” (ТОВ “ГЛОБАЛМАНІ”, м. Київ);
 - “ОМП” (ТОВ “ФК “ОМП-2013”, м. Київ).

Графік 1. Розподіл кількості учасників внутрішньодержавних і міжнародних систем переказу коштів, створених банками України (в розрізі їх резидентності)

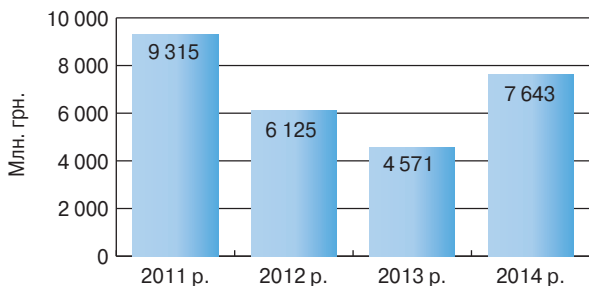
Членами та учасниками зазначених систем є як банки, так і небанківські фінансові установи України.

Крім цього, у 2014 році в Україні надавали послуги 11 внутрішньобанківських систем переказу коштів. Ще дві внутрішньобанківські системи переказу коштів повідомили Національний банк України про намір розпочати свою діяльність.

СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ, СТВОРЕНІ БАНКАМИ УКРАЇНИ

Три системи переказу коштів, створені банками України (“AVERS”, “PrivatMoney” та “Welsend”), мають учасників-нерезидентів та є міжнародними. Інші чотири системи переказу коштів (“Аваль-Експрес”, “СОФТ”, “FLASHPAY” та “The Money”) є внутрішньодержавними. Дані щодо кількості учасників зазначених платіжних систем наведено на графіку 1.

Графік 2. Динаміка внутрішньодержавних переказів у національній валюті, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, у 2011–2014 роках

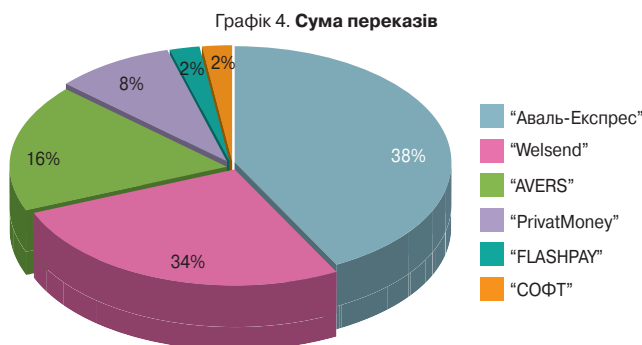
ВНУТРІШНЬОДЕРЖАВНІ ПЕРЕКАЗИ

У межах України сімома платіжними системами, створеними банками України, впродовж 2014 року було здійснено **4 965 тис. переказів** на суму **7 642.7 млн. гривень**. Обсяги внутрішньодержавних переказів у національній валюті, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, порівняно з попереднім роком збільшилися на **67%** (див. графік 2).

Порівняно з 2013 роком обсяги внутрішньодержавних переказів збільшилися в кожній системі переказу коштів. Таке зростання пов'язане зокрема зі здійсненням відшкодування коштів вкладникам ліквідованих банківських установ через банки – платіжні організації платіжних систем.

Лідером за сумою внутрішньодержавних переказів у національній валюті залишається система “Аваль-Експрес”, через яку в межах України в 2014 році було переказано **2 909 млн. грн.** (див. графік 3), або **38%** від загальної суми переказів у межах України (див. графік 4). Друге місце посіла платіжна система “Welsend”, яка порівняно з 2013 роком суттєво збільшила обсяги операцій (див. графік 5). Сума переказів, здійснених системою “The Money”, є незначною, оскільки вона розпочала діяльність наприкінці 2014 року.

Розподіл внутрішньодержавних переказів, здійснених з використанням систем переказу коштів, створених банками України, у 2014 р.

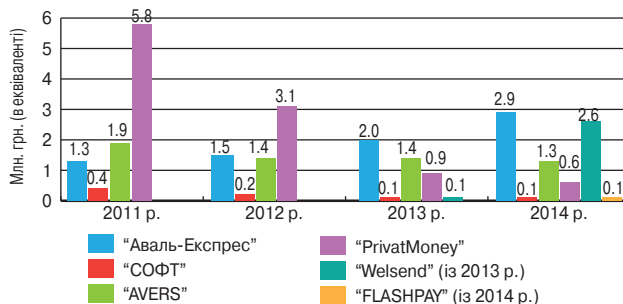

Найбільша кількість переказів у 2014 році серед систем переказу коштів, створених банками, була здійснена з використанням системи “FLASHPAY” – **82%** (див. графік 5). Водночас середня сума однієї операції в цій системі була найменшою та становила 34.4 грн.

ТРАНСКОРДОННІ ПЕРЕКАЗИ

Системи переказу коштів, створені банками України, здійснювали транскордонні перекази такими шляхами: – за допомогою учасників-нерезидентів міжнародних

Графік 3. Динаміка внутрішньодержавних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, у 2011–2014 роках

платіжних систем “АVERS” (20 учасників-нерезидентів), “PrivatMoney” (24) та “Welsend” (3);

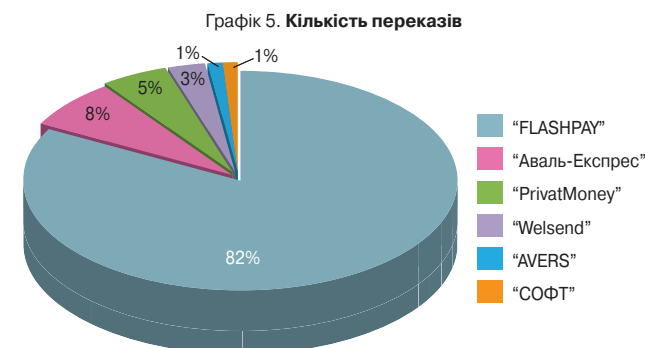
– завдяки співпраці внутрішньодержавних платіжних систем “АVERS”¹ та “СОФТ”² із системами, створеними нерезидентами;

– за допомогою банку-кореспондента (який є нерезидентом) платіжної організації внутрішньодержавної платіжної системи “Аваль-Експрес”.

Усього з використанням платіжних систем “АVERS”, “PrivatMoney”, “СОФТ”, “Аваль-Експрес” і “Welsend” в Україні було виплачено **524 926 транскордонних переказів** на суму **295.9 млн. доларів США** (в еквіваленті); відправлено за межі України **117 627** на суму **81.6 млн. доларів США** (в еквіваленті).

Сума переказів, отриманих в Україні з використанням систем переказу коштів, створених українськими банками, у 2014 році зменшилася порівняно із 2013 роком на 46%, а сума переказів, надісланих за межі України, зменшилася на 34% (див. графік 6).

Зменшення обсягів транскордонних переказів зумовлене зокрема зміною курсів валют і звуженням територій, з яких надходять звітні дані (ВЕЗ “Крим”, зона АТО), а також скороченням більш як удвічі обсягів переказів, здійс-

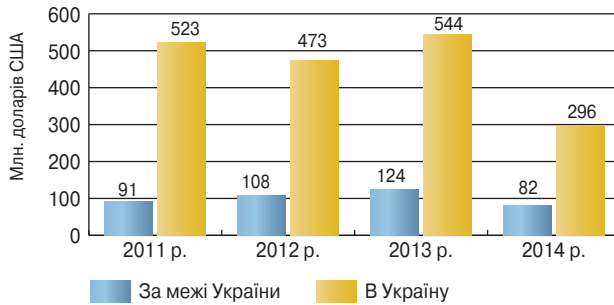
снених через систему “PrivatMoney” (див. графіки 7 та 8).

Лідером за кількістю й сумою транскордонних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, у 2014 році стала система “АVERS”. Із використанням цієї системи (у тому числі за-

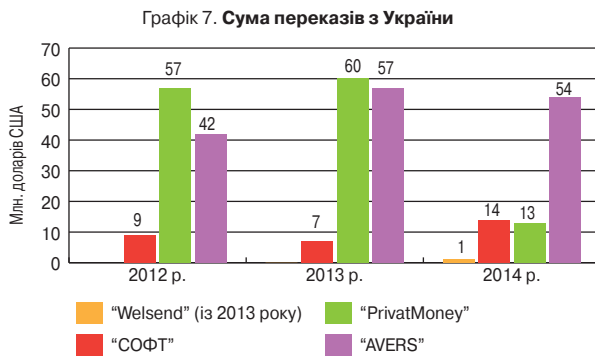
¹ Платіжною організацією системи “АVERS” укладено договори про співпрацю з платіжними організаціями шести систем-нерезидентів: “ЛІДЕР”, “InterExpress”, “Золотая Корона” (Росія), “Caspian Money Transfer” (Азербайджан), “Intel Express” (Грузія) та “FASTER” (Казахстан).

² Платіжною організацією системи “СОФТ” укладено договір про співпрацю з платіжною організацією платіжної системи “CONTACT” (Росія).

Графік 6. Динаміка транскордонних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, у 2011–2014 роках

Динаміка транскордонних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, у 2012–2014 роках

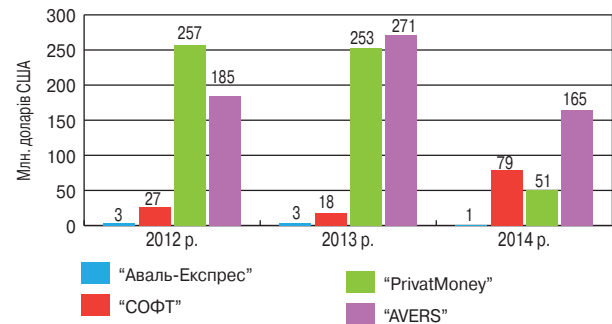
переказу коштів за сумою та кількістю переказів є системи "За мить" (АТ "Укрсиббанк"), "ПРАВЕКС-ТЕЛЕГРАФ" (ПАТ "КБ "Правекс-банк"), "Система термінових переказів "Швидка копійка" (АТ "Ощадбанк") та "KrossPay" (ПАТ "Банк "Київська Русь").

Середня сума переказу у внутрішньобанківських системах переказу коштів у 2014 році становила **9 249 гривень**.

СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ, СТВОРЕНІ НЕБАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ

Впродовж 2014 р. із використанням п'яти систем переказу коштів, створених небанківськими установами, в

Графік 8. Сума переказів в Україну

вдяки співпраці з системами-партнерами, створеними нерезидентами) в Україну надійшло **165 млн. доларів США (55.8%)**; відправлено за кордон **54 млн. доларів США (66%)** від загальної суми транскордонних переказів, оброблених усіма системами переказу коштів, створеними банками України.

ВНУТРІШНЬОБАНКІВСЬКІ СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ

Упродовж 2014 року в Україні надавали послуги **одинадцять** внутрішньобанківських систем переказу коштів, із використанням яких було здійснено **понад один мільйон** переказів на загальну суму **9 336.7 млн. грн.** (див. таблицю).

Найбільшими внутрішньобанківськими системами

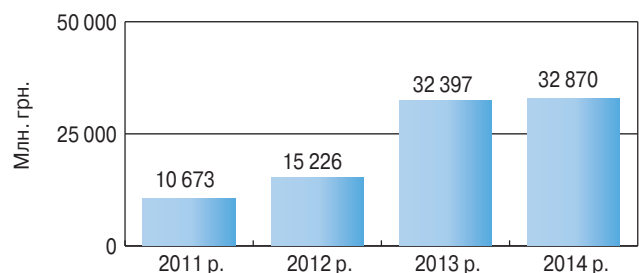
межах України було здійснено **370.4 млн. переказів** на суму **32 870.3 млн. грн.** (див. графік 9).

Лідером за кількістю й сумою переказів серед цих систем, як і в 2013 році, була система "Поштовий переказ" (УДППЗ "Укрпошта"), через яку в межах України було здійснено **194.4 млн. переказів (52% від загальної кількості)** на суму **22 929.9 млн. грн. (70% від загальної суми)**, див. графіки 10, 12, 13. Середня сума однієї операції становила **118 гривень** (див. графік 14).

Крім цього, з використанням системи "Поштовий переказ" здійснювалися *транскордонні* перекази. Впродовж 2014 року з України через систему "Поштовий переказ" було переказано **64 млн. доларів США, в Україну – 143 млн. доларів США**. Порівняно з 2013 роком сума коштів, надісланих за кордон через "Поштовий переказ", зменшилася на **48%**, а сума надходжень в Україну – на **31%** (див. графік 11).

Система переказу коштів "Фінансовий світ" була другою за обсягами внутрішньодержавних переказів, з її використанням здійснено **76.3 млн. переказів** у межах України на суму **3 847 млн. грн.**, середня сума однієї операції становила **50 гривень**. За допомогою системи "24 NONSTOP" упродовж

Графік 9. Динаміка внутрішньодержавних переказів, здійснених з використанням систем переказу коштів, створених небанківськими установами України, у 2011–2014 рр.

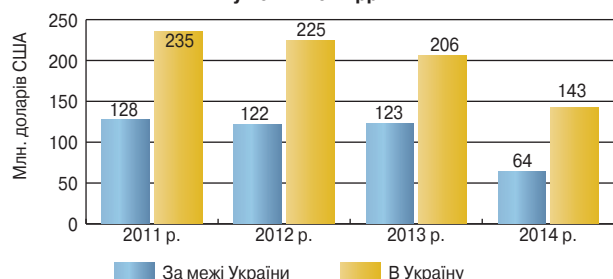

Таблиця. Обсяги переказів, здійснених із використанням внутрішньобанківських систем переказу коштів, у 2014 році				
№ п/п	Назва платіжної системи	Платіжна організація	Кількість переказів	Сума переказів (млн. грн.)
1	"За мить"	Укрсиббанк	223 632	3 454
2	"ПРАВЕКС-ТЕЛЕГРАФ"	Правекс-банк	243 273	3 048
3	"Швидка копійка"	Ощадбанк	518 085	1 395
4	"KrossPay"	Банк "Київська Русь"	19 753	1 282
5	"ФІНЕКСПРЕС"	Банк "Фінансова ініціатива"	1 803	124
6	"ЛАСТІВКА"	Український професійний банк	853	13.1
7	"FREESEND"	Банк "Кредит-Дніпро"	396	13.1
8	"Гринвіч"	Банк "Хрещатик"	862	4.1
9	"Гроші блискавкою"	Кредобанк	566	2.3
10	"AVANT-GARDE"	Авант-банк	209	1.2
11	"Миттєвий переказ"	Індустріал-банк	41	0.1
12	"Дельта перекази"	Дельта-банк	не розпочали діяльність	
13	"ExitCash"	Укресімбанк	не розпочали діяльність	
Усього			1 009 473	9 337

Графік 10. Динаміка переказів, здійснених у межах України з використанням систем переказу коштів, створених небанківськими установами України, у 2011–2014 рр.

Графік 11. Динаміка транскордонних переказів, здійснених із використанням системи "Поштовий переказ" у 2011–2014 рр.

2014 року було оброблено **54.8 млн. переказів** на суму **2 266 млн. грн.**, середня сума однієї операції – 41 гривня. Із використанням системи "Глобал Мані" здійснено **17.7 млн. переказів** на суму **2 341 млн. грн.**, середня сума однієї операції становила 132 гривні. За допомогою системи "ІнтерПейСервіс" проведено **27.2 млн. переказів** на суму **1 487 млн. грн.**, середня сума однієї обробленої операції – 55 гривень. Система переказу коштів "ОМП", зареєстрована Національним банком України у 2014 році, ще не розпочала діяльність.

Дані про розподіл обсягів внутрішньодержавних переказів, здійснених через системи переказу коштів, створені небанківськими установами, а також середні суми однієї операції наведено на графіках 12–14.

Аналізуючи підсумки діяльності у 2014 році систем переказу коштів, створених резидентами, можемо зробити певні висновки.

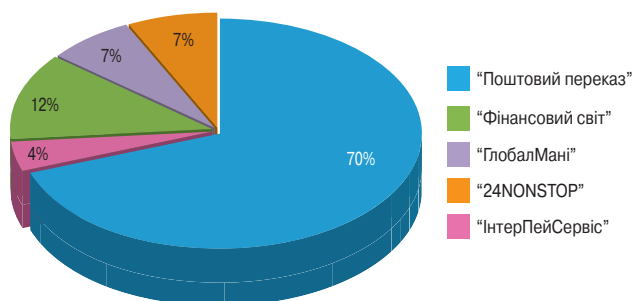
Загальний обсяг внутрішньодержавних переказів, оброблених системами переказу коштів, створеними резидентами України, збільшився у 2014 році порівняно із попереднім на 31% (див. графік 15).

Сума транскордонних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками та системою "Поштовий переказ", зменшилася в 2014 році на 41% (див. графік 16).

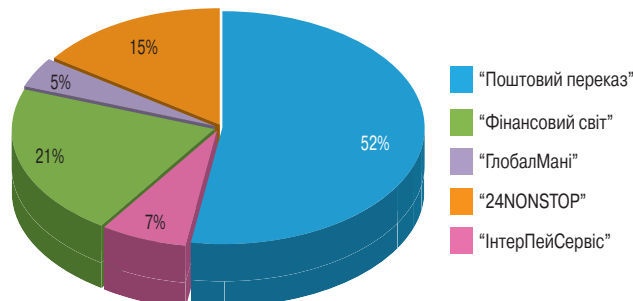
Незважаючи на те, що обсяги переказів, здійснених із

Розподіл переказів, здійснених у межах України з використанням систем переказу коштів, створених небанківськими установами України у 2014 р.

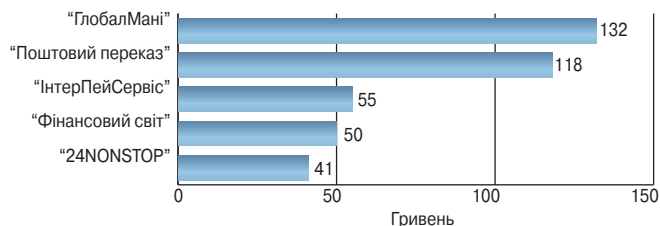
Графік 12. Сума переказів

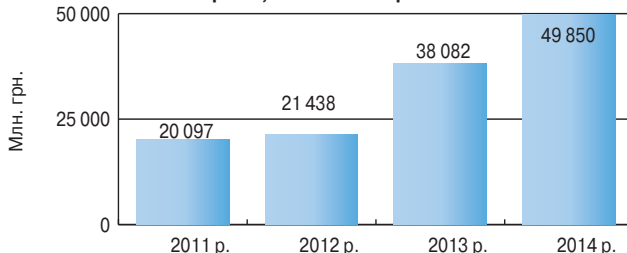
Графік 13. Кількість переказів

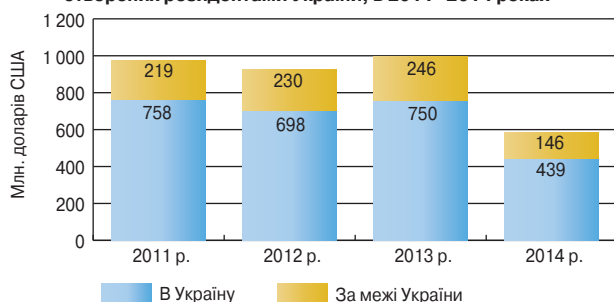
Графік 14. Середня сума переказу з використанням систем переказу коштів, створених небанківськими установами України, у 2014 р.

Графік 15. Динаміка внутрішньодержавних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених резидентами України, в 2011–2014 роках

Графік 16. Динаміка транскордонних переказів в іноземній валюті, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених резидентами України, в 2011–2014 роках

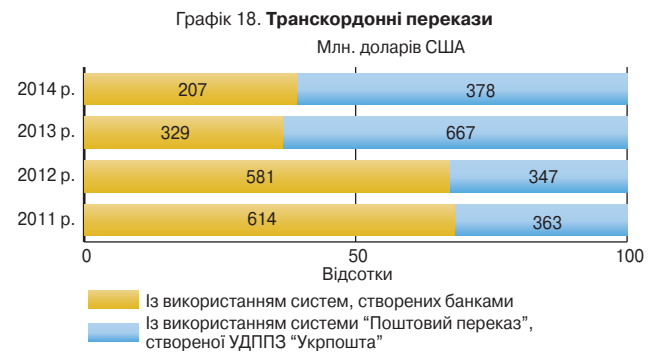
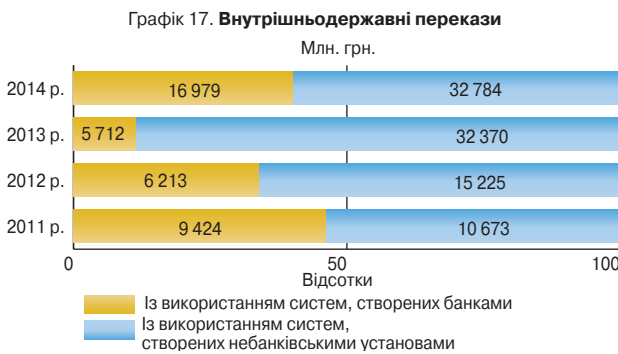

використанням систем переказу коштів, створених банками України, в межах України зросло, більшість внутрішньодержавних переказів (66%) оброблялася системами переказу коштів, створеними небанківськими фінансовими установами (див. графіки 17 і 18).

Розподіл транскордонних переказів між системами переказу коштів, створеними банками, та системою "Поштовий переказ" майже не змінився: у 2014 році за допомогою системи "Поштовий переказ" оброблено 65% транскордонних переказів, здійснених системами-резидентами.

Отже, у 2014 році з використанням 26 міжнародних, внутрішньодержавних та внутрішньобанківських систем переказу коштів, створених резидентами України, було переказано:

Розподіл переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками та небанківськими установами України, у 2011–2014 рр.

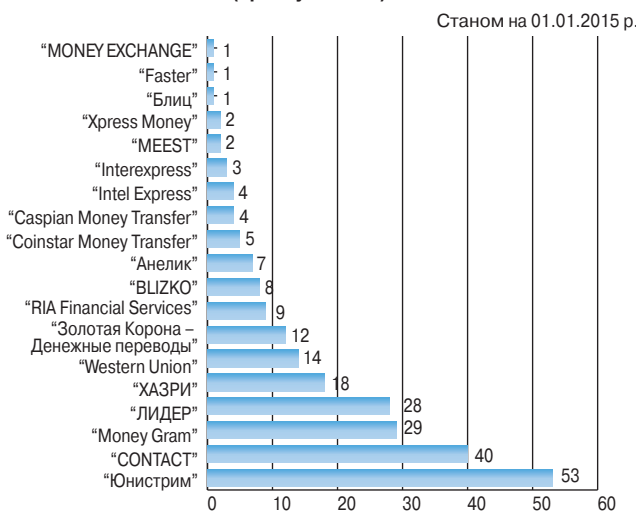
- у межах України:
 - 49 850.1 млн. гривень.;
- в Україні:
 - 439 млн. доларів США (в еквіваленті);
- за межі України:
 - 146 млн. доларів США (в еквіваленті).

II. МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ, СТВОРЕНІ НЕРЕЗИДЕНТАМИ

У 2014 році в Україні здійснювали діяльність 20 систем переказу коштів, створених нерезидентами, а саме:

- 9 систем переказу коштів Російської Федерації ("Анелик", "Блиц", "Золотая Корона – Денежные переводы", "Международные денежные переводы ЛИДЕР", "Юни-

Графік 19. Кількість юридичних осіб, які уклали договори про участь у системах переказу коштів, створених нерезидентами (прямі учасники)

- стрим", "BLIZKO", "CONTACT", "Interexpress", "Migom");
- 3 системи-резиденти Сполучених Штатів Америки ("Money Gram", "RIA Financial Services", "Western Union");
- 2 системи-резиденти Азербайджану ("ХАЗРИ", "Caspian Money Transfer");
- 2 системи-резиденти Великобританії ("Coinstar Money Transfer", "Xpress Money");
- по одній системі-резиденту Грузії ("Intel Express"), Іспанії ("MONEY EXCHANGE"), Казахстану ("Faster") та Канади ("MEEST").

Упродовж 2014 року в Україні припинили діяльність дві російські системи переказу коштів – "Быстрая почта" (не

функціонувала у 2014 році) та "Migom" (працювала впродовж першого кварталу 2014 року). Дані щодо кількості прямих учасників систем переказу коштів, створених нерезидентами, наведено на графіку 19.

У 2014 році з використанням систем переказу коштів, створених нерезидентами, в Україну надійшло **8.7 млн.** переказів на суму **3 445.9 млн. доларів США**; відправлено за її межі **1.1 млн.** переказів на суму **498.6 млн. доларів США**. У межах України через платіжні системи-нерезиденти у 2014 році здійснено **86 547** переказів на суму **249.2 млн. гривень**.

Порівняно з 2013 роком кількість транскордонних переказів, що надійшла в Україну через системи-нерезиденти, зменшилася на 9%, сума – на 17%. Зменшилися й обсяги переказів, надісланих з України: кількість – на 1.4%, сума – на 14% (див. графіки 20, 21). Причини зменшення аналогічні тим, що зумовили зменшення обсягів транскордонних переказів, здійснених системами-резидентами, а саме – зміна курсів валют і звуження територій, з яких надходять звітні дані.

Середня сума переказу в Україну в 2014 році зменшилася на 40 доларів США порівняно з 2013 роком, і становила **396 доларів США** (в еквіваленті). Середня сума переказу за межі України зменшилася на 71 долар США та становила **453 долари США**.

Транскордонні перекази в Україну надходили у чотирьох валютах: долар США, російський рубль, євро та канадський долар (менше 1% переказів). У 2014 році відбувалося збільшення обсягів транскордонних переказів, здійснених через міжнародні системи-нерезиденти, у доларах США та євро і зменшення обсягів транскордонних переказів у російських рублях (див. графік 22).

Найбільші суми коштів за переказами у 2014 році надійшли в Україну з використанням таких міжнародних систем переказу коштів (див. графік 23):

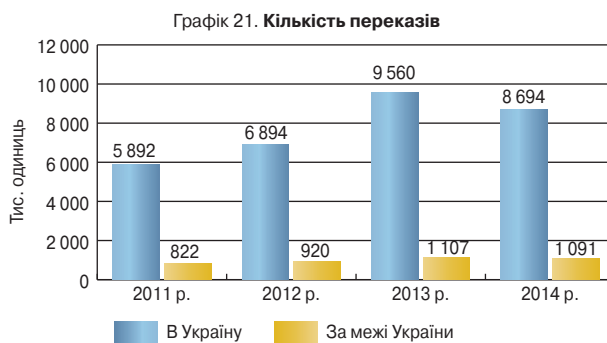
- "Western Union" – 33%;
- "Золотая Корона" – 31%;
- "Money Gram" – 10%;
- "Юнистрим" – 10%;
- "CONTACT" – 6%.

Розподіл ринку транскордонних переказів до України між системами переказу коштів, створеними нерезидентами, у 2014 році змінився. Зокрема, лідером стала американська платіжна система "Western Union". Російська система "Золотая Корона", яка була лідером у 2013 році, посіла друге місце.

Водночас з України найбільші суми коштів переказані за кордон за допомогою таких міжнародних систем переказу коштів-нерезидентів (див. графік 24):

- "Золотая Корона" – 27%;

Динаміка переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених нерезидентами, у 2011–2014 рр.

- “Western Union” – 26%;
- “Блиц” – 14%;
- “Юнистрим” – 12%;
- “Money Gram” – 11%.

Отже, найбільші суми транскордонних переказів здійснено з використанням російських (надійшло 54% переказів до України, надіслано за межі України – 62%) та американських систем переказу коштів (надійшло – 44%, відправлено – 38%).

Нерівномірним є розподіл отриманих і надісланих транскордонних переказів у розрізі регіонів України (див. графік 25). Так, на сім територіальних одиниць припадає понад 50% переказів, що надійшли в Україну, та близько 70% переказів, надісланих з України, а саме:

надійшло в Україну:

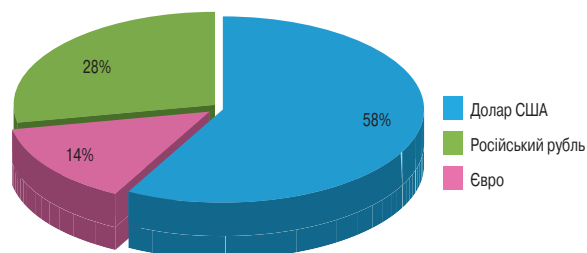
- м. Київ – 11.61%;
- Харківська обл. – 7.76%;
- Дніпропетровська обл. – 7.21%;
- Одеська обл. – 7.09%;
- Львівська обл. – 6.79%;
- Донецька обл. – 5.52%;
- Івано-Франківська обл. – 5.17%.

надіслано з України:

- м. Київ – 18.81%;
- Донецька обл. – 12.21%;
- Харківська обл. – 8.72%;
- Одеська обл. – 8.56%;
- Дніпропетровська обл. – 8.12%;
- Луганська обл. – 5.28%;
- Запорізька обл. – 5.11%.

Найбільші суми коштів у 2014 р. надійшли в Україну з таких країн (див. графік 26):

Графік 22. Розподіл суми транскордонних переказів, отриманих в Україні у 2014 році з використанням міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, в розрізі основних валют переказу (у доларовому еквіваленті)

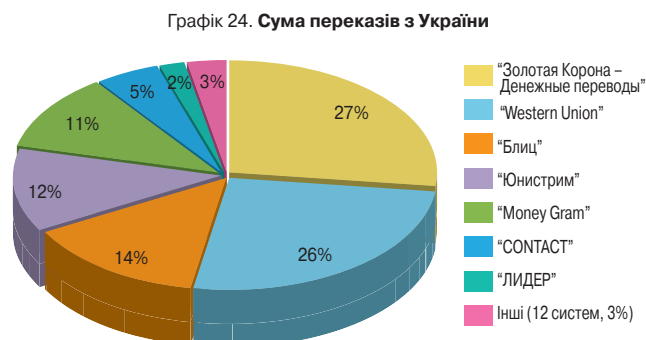
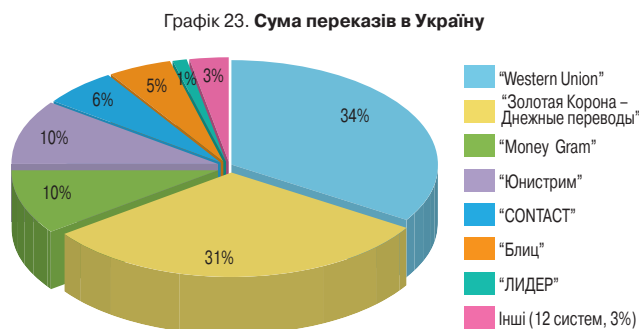

- Росія – 55.42%;
- США – 9.22%;
- Італія – 5.65%;
- Ізраїль – 2.54%;
- Іспанія – 2.11%;
- Великобританія – 1.83%;
- Німеччина – 1.7%;
- Казахстан – 1.39%.

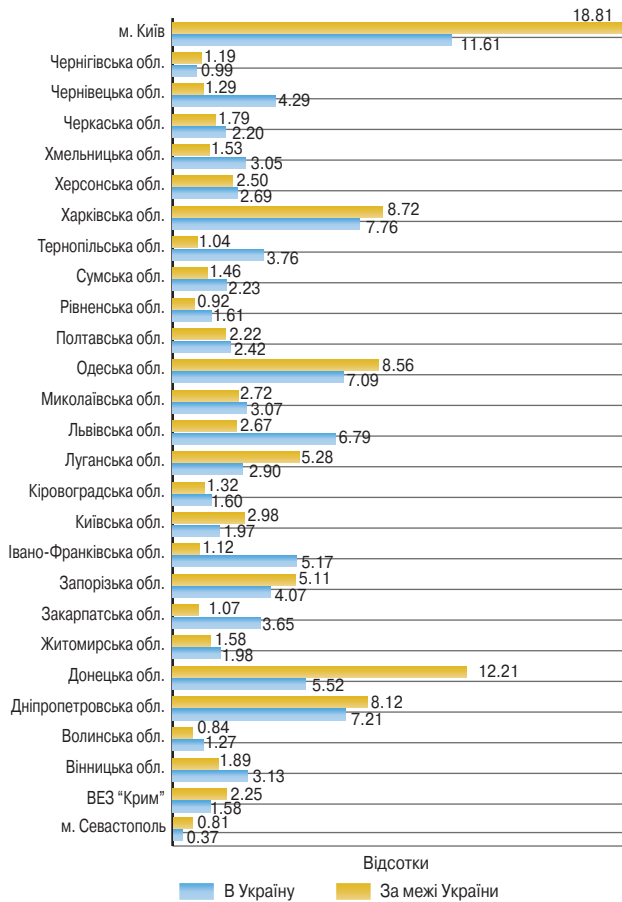
Водночас з України найбільші суми коштів надіслано до таких країн (див. графік 27):

- Росія – 53.55%;
- Грузія – 4.87%;
- Азербайджан – 3.97%;
- США – 2.73%;
- Вірменія – 2.62%;
- Китай – 2.61%;
- Узбекистан – 2.31%;
- Ізраїль – 2.12%.

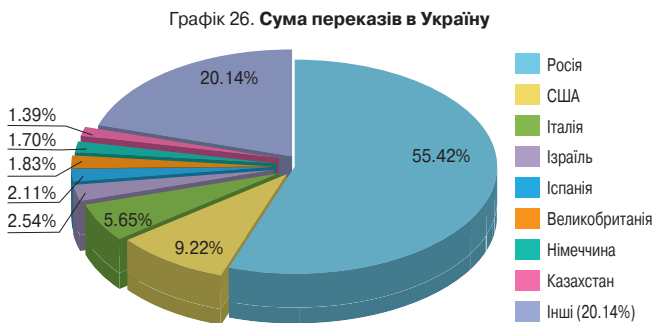
Розподіл транскордонних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених нерезидентами, у 2014 році

Графік 25. Розподіл суми транскордонних переказів, здійснених із використанням міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, у 2014 році (в регіональному розрізі)

Розподіл суми транскордонних переказів, здійснених із використанням міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, у 2014 р. (у розрізі країн)

Розподіл суми транскордонних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених резидентами і нерезидентами, у 2011–2014 роках

ВИСНОВКИ

О тже, впродовж 2014 року на території України здійснювали діяльність **46** систем переказу коштів, з яких **26** – створені резидентами, та **20** систем, створені нерезидентами.

За минулий рік із використанням систем переказу коштів, створених як резидентами, так і нерезидентами, було переказано:

- **у межах України:**
 - 50 099.3 млн. гривень;
- **в Україні:**
 - 3 884.9 млн. доларів США (в еквіваленті);
- **за межі України:**
 - 644.6 млн. доларів США (в еквіваленті).

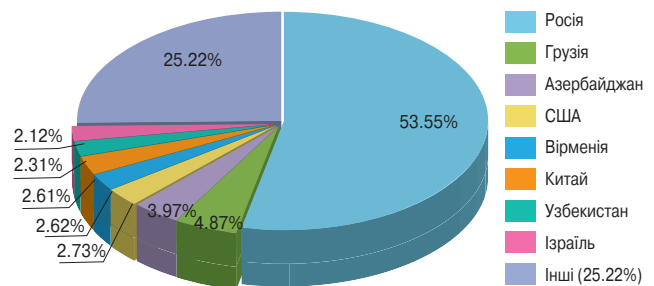
Україна залишається **країною-реципієнтом транскордонних переказів**: сума коштів, отриманих в Україні з використанням систем переказу коштів, **у шість разів** більша від суми коштів, надісланих за її межі.

Упродовж 2014 року з використанням систем переказу коштів, створених нерезидентами, в Україну надійшло близько 90% переказів, отриманих в Україні, та надіслано 73% усіх переказів за межі країни (див. графіки 28, 29).

Водночас у межах України більшість переказів (99.1%) було здійснено системами, створеними резидентами України.

Матеріали підготовлено
 Департаментом платіжних систем
 Національного банку України.
 Prepared by the materials given by the
 Payment Systems Department
 of the National Bank of Ukraine.

Графік 27. Сума переказів з України

Графік 29. Сума переказів з України

